

MATERIAŁY DO DZIEJÓW ZŁOTNICTWA POZNAŃSKIEGO

Złotnictwo ma w dziejach naszej kultury materialnej starodawną tradycję, o czym świadczą liczne wykopaliska i zabytki wczesnohistoryczne. — Formy organizacyjne rzemiosła złotniczego były aż do początków XIV wieku dosyć luźne. Dopiero po wykrystalizowaniu się ustroju miast zaczęto tworzyć cechy złotnicze, oparte na przywilejach i statutach. Dokonało się to ostatecznie w większości wypadków dopiero w XV i pierwszej połowie XVI wieku. Szlachta, czerpiąca dochody z pracy uciskanego i wyzyskiwanego chłopą, zubożająca na handlu mieszczaństwo i zamożni duchowni dawali złotnictwu doskonałe podstawy rozwoju. Bogacze miejscy i wiejscy lubili się stroić w klejnoty i wydawali na nie duże sumy. Mówiąc o wieku Odrodzenia jako o złotym wieku należy mieć na uwadze nie tylko przenośnię. Złotnicy i ich sztuka byli nieodłącznym i wymownym atrybutem owej epoki.

Wśród głównych ognisk złotnictwa w XV i XVI wieku, takich jak Kraków, Lwów, Lublin, Gdańsk, figuruje i Poznań, który wydał wielu wybitnych złotników i sporo wartościowych dzieł ich ręki.

Archiwum Państwowe w Poznaniu posiada dość dużo materiałów do dziejów poznańskiego złotnictwa. Szczęśliwym trafem ocalały one, z pewnymi wyjątkami, z opresji wojennej i można z nich wydobyć cenne i interesujące informacje.

Całość tych źródeł możemy podzielić na trzy grupy:

1) Przywileje i dyplomy. 2) Akta miejskie. 3) Akta cechowe.

Ad 1. Znamy 5 przywilejów królewskich dla poznańskich złotników i to: a) Kazimierza Jagiellończyka z r. 1477, b) Zygmunta I. Starego z r. 1534, c) Zygmunta Augusta z r. 1553 z dodatkiem z r. 1565, d) Stefana Batorego z r. 1576 i e) Zygmunta III Wazy z r. 1624. Z tych zachowane w oryginale są tylko pozycje b, c, d. Poz. a, i e wymienia księga cechowa w spisie nadań królewskich w r. 1634 (Varia nr 68, p. 8). Dodatek do przywileju Zyg. Augusta (poz. c) znajduje się jako transumpt w przywileju Batorego (poz. d). Dyplomy te, pisane na pergaminie w jęz. łacińskim, zachowały się bardzo dobrze. Zawierają one przepisy organizacyjno-zawodowe dla cechu złotniczego.

Drugą grupę źródeł stanowią Akta miejskie w ich różnorodnej postaci: Akta radzieckie (Consularia), ławnicze (Scabinalia) i wójtowskie (Advocatialia), różne akta sądowe (Acta iudicii banniti), rachunki podatkowe (Exactiones, Szos itp.). Pełno w nich wzmianek o złotnikach — nazwisk, inwentarzy, umów, testamentów, spisów radnych, burmistrzów i starszych cechowych. Są one doskonałym uzupełnieniem ksiąg cechowych.

Ad. 3. Najciekawszym i najważniejszym źródłem są akta cechowe, składające się z 9 ksiąg oznaczonych wspólną sygnaturą Varia. Z nich 7 (Varia nr 65—71) obejmują czasy od połowy XVI do końca XVIII wieku, a dwie dalsze początek wieku XIX. Pierwsza z tych ksiąg, zatytułowana „Księga wpisu Chłopiąt i wypisu ich“ (Varia nr 65), jest rejestrem uczniów z ok. 250 lat, głównie zaś z wieku XVI i XVII. Cytuje nazwiska, pochodzenie i czas nauki młodzieży złotniczej, wymienia mistrzów przyjmujących ucznia i inne szczegóły z tej dziedziny. Dostarcza cennych wiadomości o zasięgu Poznania jako ośrodka nauki złotnictwa, o pochodzeniu narodowościowym

i społecznym uczniów, o wybitnych mistrzach etc. Inne księgi mają charakter protokolarzy i kronik cechowych, obrazujących całość życia zawodowego, towarzyskiego i społecznego cechu. Są na ogół czytelne i prowadzone porządnie przez płatnych pisarzy. Język ksiąg jest dla wieku XVI na przemian polski i niemiecki, dla w. XVII polski. Dopiero po r. 1730 zaczyna przeważać język niemiecki.

Uzupełnieniem akt cechowych są jeszcze różne luźne materiały, ujęte pod sygn. Miscellanea Nr I i XV, gdzie można znaleźć fragmenty uchwał cechowych, spisy złotników, testamenty, inwentarze itp.

Większość wymienionych dokumentów i akt nie była dotychczas opracowana. Tylko niektóre szczegóły i zagadnienia wzbudziły zainteresowanie historyków. Ogólne uwagi o złotnictwie poznańskim zamieścił Leonard Lepszy w dziele pt. „Złotnictwo polskie” (Kraków 1933), wybrane fragmenty wyzyskali Tadeusz Erciński (Prawo przemysłowe miasta Poznania w XVIII wieku, Poznań 1934), Alfred Brosig (Materiały do historii sztuki wielkopolskiej, Kron. Miasta Poznania r. XI—XIII), Marian Gumowski (Medale polskie, Warszawa 1925 i Życie artystycznego Poznania w XVI w., Kron. M. Poznania r. IV). Ze starszych badaczy wymienić należy Adolfa Warschauera, autora rozprawy o złotnikach Kamynach (Die Posener Goldschmiedefamilie Kamyn, Poznań 1894). Szereg przyczynków i wzmianek dał w swych pracach badacze przeszłości Poznania Maria Wicherkiewiczowa, Maria Wojciechowska, Nikodem Pajzderski, Marian Mika i inni.

Autor niniejszego artykułu opracował całość dziejów złotnictwa poznańskiego od pocz. wieku XV do r. 1800. Jako część nie wydanej dotychczas pracy i jeden z rezultatów szczegółowych badań przytacza poniżej imienny Wykaz złotników poznańskich, obejmujący ponad 300 nazwisk. Wykaz może być pomocny historykom sztuki i kultury wielkopolskiej przy inwentaryzacji i identyfikacji zabytków złotniczych i innych pracach tego rodzaju.

Ażeby jednak nie był on tylko suchym rejestrem imion i dat, uważamy za konieczne dać na wstępie garść uwag i wiadomości o najważniejszych wydarzeniach z życia cechu złotniczego.

Pierwsze wzmianki o złotnikach poznańskich mamy z początku XV wieku. Najstarszymi znanymi z imienia złotnikami tutejszymi są wymienieni w r. 1411 Jan i Ludwik (Lodywíg).

Do r. 1534, w którym otrzymali przywilej statutowy od Zygmunta Starego, żyli złotnicy poznańscy we wspólnym cechu z malarzami, hafciarzami i — aptekarzami, pracując jednak według własnych przepisów rzemieślniczych. Od r. 1534 istniał samodzielny cech złotniczy, który prędko doszedł do znaczenia w mieście. Największy rozkwit cechu i jego wpływów przypada na wiek XVI i pierwszą połowę w. XVII, kiedy to złotnicy niejednokrotnie zajmowali wysokie stanowiska, a nawet burmistrzowali Poznaniowi.

W czasach późniejszych przeżywał cech różne kryzysy i klęski, z których się już nie zdołał podźwignąć do dawnej świetności. Przelomowym momentem były wojny ze Szwecją w połowie XVII wieku.

W XVI w. wykazują roczne spisy przeciętnie 20—25 złotników, w w. XVII najwyższa cyfra 26 pojawia się w r. 1633, potem następuje spadek: 1659 — 8, 1683 — 10, 1689 — 10, 1710 po zarazie tylko 3, 1713 — 5, 1780 — 7. Złotnicy mieszkali głównie przy ul. Wielkiej, Rynku, ul. Wodnej i Świętosławskiej. Pod wzgl. narodowościowym przeważali Polacy i Niemcy, czasem trafiali się Węgrzy i Szkoci, a wśród uczniów nawet Holendrzy, którzy jednak wracali po nauce do swej ojczyzny. Polacy stanowili w XVI w. około 40%, a w XVII w. 43—63% złotników.

Praca zawodowa i szkolenie uczniów odbywały się na ogół według przyjętych wówczas reguł i norm. Złotnicy stanowili tzw. patrycjat rzemieślniczy, czyli obok kupców,

uprzywilejowaną klasę w mieście. Strzegli też tej swej elitarności i zdarzały się nie-raz wypadki dyskryminacji klasowej zwł. przy przyjmowaniu uczniów. Jaskrawym przykładem tego jest wypadek z r. 1485, zanotowany w Aktach radzieckich poznańskich (zob. Akta radzieckie poznańskie, wyd. K. Kaczmarczyk, tom II, Poznań 1931, nr 1430). Niejaki Sebastian, syn balwierza Franciszka, wstąpił na naukę złotnictwa do mistrza Macieja Russka. Władze cechowe odmówiły jednak zarejestrowania ucznia „ponieważ, jako syn balwierza, nie nadaje się (non sit habilis ad artificium aurifabratus) do złotnictwa“. Sprawa nabrała rozgłosu i dotarła aż do króla. W rezultacie Sebastian ukończył naukę, został mistrzem, a później nawet starszym cechu i radnym miejskim.

Nauka trwała 5—7 lat za opłatą. Uczniowie ubodzy, bezpłatni, uczyli się dłużej, gdyż mistrz wyzyskiwał ich położenie, każąc im po upływie czasu nauki a przed wyzwoleniem na czeladnika odrabiać koszta wyżywienia i wykszolenia. Traktowanie ucznia było zależne od woli i charakteru patrona, częste zaś skargi i uciezki uczniów świadczą, że nie były one sprawiedliwe i ludzkie. Władza miejska stała oczywiście po stronie mistrza i rozstrzygała na jego korzyść. Uczniowie i czeladnicy pracowali 14—16 godzin na dobę (ówczesna norma w całej Europie), czeladnicy otrzymywali na podstawie umowy wynagrodzenie od sztuki lub procent od zamówień. Po 2—5 latach pracy i odbyciu wędrowności następowało wykonanie sztuki mistrzowskiej i wyzwolenie na mistrza.

Ponieważ ramy niniejszego artykułu nie pozwalają na szersze omówienie spraw złotniczych, pomija się zagadnienie sposobu pracy oraz organizacji cechu, wypada natomiast wspomnieć kilka wybitniejszych nazwisk i scharakteryzować ich rolę w życiu cechu i miasta.

Wspomniano już, że w XVI w. mieli złotnicy duży wpływ na życie społeczne. Burmistrzami w tym okresie byli złotnicy: Kasper Scholz (1526—27), Mikołaj Schilling (1559) i Marcin Skrzetuski, który w okresie 1564—1573 był 8 razy burmistrzem. Schilling, Alzatzczyk z Wissemburga, działał w Poznaniu przez 50 lat (1514—1565); był w pewnym sensie renesansowym humanistą, trudnił się również handlem i posiadał nad Wartą fabrykę prochu zwaną „Szyling“, z czego później powstała popularna nazwa „Szeląg“. Skrzetuski, rodem z Pyzdr, zmarły ok. r. 1579, zwany w aktach „der weyse Herr“ — mądry pan, poświęcił 30 lat życia pracy zawodowej i społecznej na terenie poznańskim.

Do poważniejszych mistrzów tych czasów należą jeszcze Maciej Dobieli, Jan Glaser, wybitna indywidualność twórcza, oraz najważniejszy Erazm Kamyń, twórca szeroko znanego w całej Europie zbioru wzorów dla złotników, wydanych w r. 1552 i 1592, rytownik i cyzeler.

Innym zdolnym złotnikiem i rytownikiem był zmarły w r. 1664 Jan Dill, pochodzący z Frankfurtu, który też przeżył w Poznaniu 50 lat, dalej bardzo interesujący jako wszechstronny artysta Wojciech Derpowicz, rodem z Lwówka, czynny w Poznaniu w latach 1695—1736, płodny grafik, rytownik, ilustrator książek, portrecista i złotnik. W drugiej połowie XVII wieku wybijali się na czoło nielicznej już garstki złotników trzej Wernheidowie, twórcy wielu cennych prac ze sztuki kościelnej, Michał Meissner, jeden z trzech ocalałych po r. 1709 złotników, i Marcin Endemann „Matuzalem“ złotniczy, zmarły w r. 1771 w 94 roku życia.

Załączony poniżej imienny wykaz złotników poznańskich oparty jest na materiałach archiwalnych i literaturze. Podaje nazwiska z wariantami, przy czym trzymano się pisowni dokumentów; tam gdzie się to dało ustalić, zamieszcza daty życia i działalności, daty uzyskania listu czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego oraz godności i urzędów publicznych i cechowych. Cytowane przy każdej pozycji źródła pozwolą czytelnikowi skontrolować lub odnaleźć odnośne szczegóły.

Imienny spis złotników poznańskich od w. XV do XVIII

Używane skróty: wym. — wymieniany, ucz. — uczeń, czel. — czeladnik, A. cons. — Acta Consularia (akta radzieckie), Varia — Księgi cechowe złotnicze, ARP — Kaczmarczyk K., Akta Radzieckie Poznańskie, tom I i II, Poznań 1925, 1931.

- Abramczyk Andrzej, patrz Heintz Andrzej.
 Abramczyk Łukasz, „ „ „ Łukasz.
 Abramczyk Maciej I, „ „ „ Maciej I.
 Abramczyk Maciej II, „ „ „ Maciej II.
 Abramczyk Marcin, „ „ „ Marcin.
1. Ahlgren C. A., wym. 1780—1832 (Kohte, t. III. s. 75; Lepszy, s. 256).
 Albin, *aurifaber*, patrz Lemkeil Albin!
 2. Andreas (Andrzej) I, *aurifaber*, wym. 1431—1465 (A.R.P. I. nr 821, 1042; Warschauer, Stadtbuch, s. 256). Starszy 1454, 1456, 1458 i 59 (A.R.P. I. nr 607, 694, 779, 833).
 3. Andreas (Andris) II, wym. w Acta Cons. z lat 1518—34 jako starszy cechu. Andris, patrz Andreas!
 4. Arleth Jerzy, syn Marcina, czel. 1642 (Varia nr 65), mistrz 8 stycznia 1652 (Varia nr 68 i 69).
 5. Arleth Marcin, mistrz 1641 (Varia nr 65), wym. do r. 1650 (Varia nr 65, 68 i 69).
 6. Au Franciszek, w cechu od r. 1763, wym. do r. 1772. Starszy 1765—67, 1768, 1770, 1772 (Varia nr 65, 70, 71).
 7. Au Jan Henryk, wym. w cechu w r. 1774 (Varia nr 70).
 8. Au Jan Jędrzej, wym. w cechu w r. 1754 (Varia nr 70).
 9. Auerhahn (Awerhan) Nikel, wym. 1483—90, starszy 1483—86 (ARP. II. nr 1392, 1399, 1419, 1438, 1456, 1519).
 10. Balde Efraim, wym. 1789 (Spis złotników, rps niem. z czasów okupacji, w Muzeum Nar. w Poznaniu).
 11. Barth Jakub, wym. 1485—1507 (ARP. II. nr 1812, 1581, 1586, 1724, 1727, 1732). Starszy 1485—88, 1504, 1506. Rajca 1496—97 (ARP. II. nr 1686, 1693), 1494 robił relikwiarz dla katedry w Gnieźnie.
 12. Bessler Krzysztof, wym. od r. 1572 (Varia nr 65, f. 18, 23, 51, 57) † ok. r. 1623 (Varia nr 68, f. 128).
 13. Bild Krzysztof, mistrz w r. 1652 (Varia nr 68) † 1659 (Varia 65).
 14. Bodoch Paweł, z Poznania, syn krawca Jerzego B. ucz. Stanisława v. Ende. czel. 1603 (Varia nr 65), mistrz 1611 (Varia nr 67, f. 44).
 15. Borchhardt (Burghardt) Krystian, wym. 1775—90 jako starszy.
 16. Bodenstein (Botenstein) Konrad I, wym. 1540. † 1549 (Wicherkiewiczowa, Rynek pozn., s. 67).
 17. Bodenstein Konrad II, wym. od r. 1565 przy ul. Wielkiej (Szos nr 1633). Starszy 1578, 1586—91, † 1612 (Varia nr 65 i 67).
 18. Brandt Jan, wym. 1546 jako starszy (Miscell. XV/173).
 19. Brandt Maciej, starszy 1548.
 20. Brandt Marcin, wym. 1563—78 przy Rynku (Szos nr 1619; A. jud. bann. 1568—78, f. 327).
 21. Brauskorn Benedykt z Norymbergi, wym. czasowo w Poznaniu ok r. 1545 (Lepszy, s. 257).
 22. Bremer Foltyn (Walenty), wym. 1559—78 przy ul. Wielkiej (Szos nr 1619). Starszy 1559—62, 1564—65. W r. 1578 wym. jako zmarły (Varia nr 65, f. 59; Szos nr 1633).

23. Brożek Jan, mistrz 1638 (Varia nr 68), starszy 1645, 1647, 1650, 1653—54, 1660—62. † w lutym 1663 jako starszy (Varia nr 68).
24. Büchel Jan, mistrz 1740, wym. do r. 1747 (Varia nr 70 i 71).
25. Bucholc Wojciech, mistrz na św. Łucję 1674, wym. do r. 1680 (Varia nr 65 i 69).
26. Budzyniewicz Wojciech, mistrz 1632 (Varia nr 67, f. 180), starszy 1642, 1643, 1646—47, 1650—51, 1657—1659, 1663. † 1672 (Varia nr 69).
27. Bukołowski Wojciech, ucz. Łukasza Wrzaskowicza, czel. 1674 (Varia nr 65), mistrz 1682 (Varia nr 68), starszy 1688, pisarz 1689 (Varia nr 70). Burghardt, patrz Borchhardt.
28. Bykowski Maciej, mistrz 1745 (Varia nr 70), starszy 1748—1754, *Vigintivir* miasta Poznania 1752—53. (Varia nr 70). † 1754 (Varia nr 70). Monogram MB (Lepszy, s. 257).
29. Caspar, wym. 1461—63 jako starszy (ARP. I. nr 914, 960, 985).
30. Craencz Jurge, wym. 1565 (Varia nr 65, f. 2).
31. Cukielt (Sukelt) Marcin, wym. 1594—1609 (Varia nr 65 i 67).
32. Cundisius Jan Jakub (monogram IJC), wym. ok. r. 1764 (Lepszy, s. 258).
33. Czapla Wojciech, wym. 1565—72 (Varia nr 65, f. 45 v; Varia 66).
34. Czarniszak Mikołaj, wym. w r. 1486 jako zmarły (Wicherkiwiczowa, Rynek pozn., s. 151).
35. Czarny Paweł, wym. 1571—78 (Varia nr 65, f. 2; Varia nr 66; Szos nr 1633).
36. Czeszewski Maciej, wym. 1563—66 przy ul. Wielkiej (Varia nr 65, f. 9; Varia nr 66), wójt 1565 (Varia nr 65, f. 2).
37. Czosnowski Jan, wstąpił do cechu w r. 1724 (Varia nr 70).
38. Czudnik Szymon, wym. 1559—65 przy ul. Wielkiej (Varia nr 65, f. 2, 5; Varia nr 66; Szos. nr 1619).
39. Darmopych Andrzej I z Poznania, syn i ucz. Wojciecha D. czel. 1596, mistrz 1598 (Varia nr 65 i 66), starszy 1608—9. † we wrześniu 1644 (Varia 68).
40. Darmopych Andrzej II z Poznania, syn murarza, czel. 1603, mistrz ok. r. 1607, wym. do r. 1647 (Varia 65 i 68).
41. Darmopych Andrzej III, syn i ucz. Andrzeja D. II, czel. 1636, mistrz 1645, wym. do r. 1649 (Varia nr 65, 68 i 69).
42. Darmopych Jan, syn i ucz. Andrzeja D. II, czel. 1642, mistrz 18 grudnia 1650, wym. jeszcze w r. 1651 (Varia 65, 68, 69).
43. Darmopych Tobiasz, brat i uczeń Andrzeja II D., czel. 1607, w Poznaniu nie pracował (Varia nr 65).
44. Darmopych Wojciech, wym. 1563—1604 przy ul. Wielkiej (Szos nr 1619, 1633; Varia nr 65, 66 i 68; Miscell. nr I/21), Starszy 1580—85.
45. Darmopych Zachariasz, syn i ucz. Wojciecha D., czel. 1591, wym. do roku 1607 (Varia nr 65 i 67).
46. Derpowicz Wojciech ze Lwówka, ucz. Jana Rupalskiego, wym. przy ul. Wielkiej do r. 1736. Mistrz 1696, wybitny złotnik, grafik i rytownik (Varia nr 65, 69 i 70). Starszy 1715, 1717, 1719, 1720, 1724—25, 1727, 1730, 1732—36.
47. Dill (Till) Jan z Frankfurtu, przyj. do cechu w r. 1615 (Varia nr 67, f. 68), mieszkał przy Rynku. Burmistrz 1647 (Varia nr 68). † 1664.
48. Dobieli (Dubili) Maciej, zwany Mazur (Varia nr 65, f. 58), wym. 1550—82 przy ul. Wodnej. Starszy 1569, 1571, 1573, 1577. Rajca 1565, 1569, 1573, 1575—76. Ławnik 1574, 1581—82 (A. Cons. 1571—1626; Varia nr 65, f. 2, 24, 50).
49. Drab Andrzej, wym. od r. 1565. † ok. 1588 (Varia nr 65, f. 2, 14).
50. Dudek Jan, wym. 1479—91 (ARP II. nr 1314, 1550).
51. Eigel (Egiell) Adalbert z Leszna, przyjął obyw. pozn. 1790 r. (Varia nr 57, s. 749).

52. Endemann Marcin, mistrz na św. Łucję 1714. Starszy 1717, 1722, 1725, 1727. † 1771.
v. Ende, patrz Fonenda!
53. Ernhold (Ernald) Franciszek, w cechu od r. 1761 (Varia nr 70). Starszy 1764—65.
Faict, patrz Faith!
54. Faith (Faict, Foyth, Voith) Benedykt, wym. 1565—1601 przy ul. Wielkiej (Varia nr 65, 66; Szos nr 1633). Starszy 1595—96, 1599.
55. Falkenbrunner wym. 1565 (Varia nr 66).
56. Ferguson Wilhelm, mistrz 1752 (Varia nr 70), wym. jeszcze w r. 1753 (Varia nr 70 i 71).
57. Fiedler Deogratus (Gottlob), wym. 1784 (Niem. spis złotników w Muzeum Nar. Poznań).
58. Fleck Krystian Bogusław (Gottlob), mistrz 1766 (Varia nr 71), starszy 1771—74, 1777—79, 1781, 1783, 1785, 1787, 1789.
59. Fonenda Paweł I (v. Ende), wym. jako mistrz w r. 1608 (Varia nr 65).
60. Fonenda Paweł II, mistrz 1619 (Varia nr 67, f. 92), starszy 1624—25, 1628, 1630, 1634, 1637. Wydal. z cechu 1640.
61. Fonenda Paweł III, syn i uc. popr., czel. 1638, wym. do 1649 (Varia nr 68).
62. Fonenda Stanisław, syn Piotra, kupca pozn., wym. 1580—1620. (Varia nr 65 i 66). Starszy 1596, 1597, 1612.
63. Forsther Jakub, wym. 1565 (Varia nr 65, f. 2).
Foyth, patrz Faith!
64. Fraumberger Wolfgang, wym. 1563—84 przy Rynku (Varia nr 65, f. 17; Szos nr 1619 i 1633 etc.). Rajca 1571, 1573, 1577, ławnik 1575—76, 1578—79, 1584 (A. Cons. 1571—1626, s. 6, 12 31v., 75v., 27v. etc.).
65. Fredo Bartłomiej, uc. Jana Żelickiego, czel. 1678, mistrz 1683 (Varia nr 65 i 68), pisarz 1685, wym. do r. 1686 (Varia nr 65, 68, 69).
66. Fredo Wojciech, uc. Tobiasza Jasłowskiego, czel. 1642 (Varia nr 65).
67. Froelich Maciej, wym. 1563—78 przy ul. Wielkiej (Varia nr 65 i 66; Szos nr 1619 i 1633). Starszy 1567.
68. Gall Jan Bogumił, syn kupca Daniela Bogumiła, wym. 1784 (A. Cons. 1783—84, s. 539, 542, 726).
69. Gall Jan Fryderyk, w cechu od r. 1764, wym. do 1774 (Varia nr 70 i 71). Starszy 1766, 1769, 1773—74.
70. Gębicki (Gembicki) Marcin, uc. Marcina Skrzetuskiego, czel. 1566, wym. do 1594 (Varia nr 65; Miscell. I/21).
71. Gelhor (Gielor, Gellar) Jurga (Jerzy), syn i uc. Marcina G. czel. 1565, wym. przy ul. Wielkiej do r. 1610 (Varia nr 65 i 66; Szos nr 1633). Starszy 1579—80, 1584—86, 1592—95, 1597, 1600—1602, 1605—1606.
72. Gelhor Marcin, wym. od r. 1550 (Varia nr 65 i 66). † 1572 (Varia nr 65, f. 18) Starszy 1553, 1555—56.
73. Gelhor Piotr I, wym. 1495—1534 przy Rynku (ARP. II. nr 1642, 1745, 1783), starszy 1499, 1502—3. Rajca 1525 (Warschauer, Chronik, s. 14), ławnik 1504 (Warschauer, Stadtbuch, s. 33).
74. Gelhor Piotr II, syn i uczeń Jerzego G., czel. 1598, wym. do r. 1633 (Varia nr 65—68).
Gellar, patrz Gelhor!
75. Gensch Jan, syn Jerzego G., uczeń Stan. Piechno, czel. 1589 (Varia nr 65).
76. Gensch (Gens, Gentz) Jurga (Jerzy), wym. od 1566, † ok. 1589 (Varia nr 65).
Gens, patrz Gensch!
Gentz, patrz Gensch!

77. Georgius (Yurga), *aurifaber*, wym. od 1443 przy ul. Wronieckiej; 1452 już nie żyje (ARP. I. nr 249, 313, 477, 492).
Giec Józef, patrz Goetz!
78. Giecki (Götzki) Hilary, Jerzy, syn Kazimierza G., w cechu jako czel. od 1720 (Varia nr 69 i 70), mistrz 1725, wym. do r. 1726 (Varia nr 69 i 70).
79. Giecki Kazimierz, wym. 1707 jako zmarły (A. C. 1708—9, s. 1144). W cechu nie figuruje.
Gielor, patrz Gelhor!
80. Glaser Jan, ucz. Andrzeja Gozdzia, wym. 1565—1601.
Glemmig, patrz Glimmich!
81. Glimmich Jan Beniamin, wym. 1765—76 (Varia nr 70 i 71).
82. Glimmich Jan Gottlieb, wym. 1769 jako zmarły (Varia nr 65).
83. Glimmich Karol Gottlieb, syn poprz., czel. 1769 (Varia nr 65).
84. Głowik Jan, mistrz 1631 (Varia nr 67, f. 171), starszy 1636, 1640—43. Od r. 1648 nie pracował (Varia nr 68).
Głowiński, patrz Głowik!
85. Gniewomir Bernard, w latach 1505—22 w Poznaniu przy ul. Wielkiej. Starszy 1510—17. Później przebywa w Gnieźnie i w r. 1538 zwany w aktach „nobilis et famatus burgrabia i mieszczanin gnieźnieński“. † w r. 1552 w Gnieźnie.
86. Goczałowski Antoni, wstąpił do cechu 1758 (Varia 70).
87. Goetz (Giec) Józef z Hubertsburga w Saksonii, 1776 przyjął jako mistrz obyw. pozn. (Varia nr 57, s. 692), starszy 1777—81, wym. do r. 1785 (A. Cons. 1785—87, f. 127).
Götzki, patrz Giecki Hilary!
88. Gozdz Andrzej z Poznania, syn Jakuba G. mielcarza, zięć Ben. Kamyna, starszy 1549 i 1551. † ok. 1554 (A. Cons. 1552—54, f. 268v.).
89. Greger Goltsmyd, wym. 1501 (Warschauer, Stadtbuch, s. 292).
90. Gulczewic Jan, ucz. Wojc. Schwartza, czel. 1642, mistrz 1659 (Varia nr 65 i 68), starszy 1661. Wym. do r. 1665 (Varia nr 65 i 69).
91. Guldemaria Jerzy I, wym. od 1561, † 1591 (Varia nr 65, 66).
92. Guldemaria Jerzy II, syn i ucz. poprz., wym. od 1598, pisarz 1605—10 (Varia nr 65—67), † 1610 (A. Cons. 1609—15, f. 283).
93. Guldemaria Jerzy III, mistrz 1629 (Varia nr 67, f. 166), wym. do 1633 (Varia nr 68).
94. Haar (Harr) Jan, wstąpił do cechu 1758 (Varia nr 70).
95. Hamer (Harm, Harman) Werner, wym. 1490—1500 (ARP. II nr 1516, 1695, 1762, 1768).
96. Hannus (Hans), starszy 1521—24.
Harm, Harman, patrz Hamer!
97. Heckerth, wym. 1565 (Varia nr 65, f. 2).
98. Heffer Filip, wym. 1598 (Varia nr 65).
99. Heintz Abraham I, wym. 1587—1626 (Varia nr 65—67; Misc. I/21).
100. Heintz Abraham II, syn i ucz. Andrzeja H., czel. 1651 (Varia nr 65).
101. Heintz Andrzej, syn i ucz. Abrahama I, brat Łukasza, czel. 1610 (Varia 65), mistrz 1622 (Varia nr 67, f. 120), w r. 1623 zwany Heintz-Zabłocki. Starszy 1633. † przed r. 1658 (Varia nr 65).
102. Heintz Łukasz, syn i ucz. Abrahama I, brat Andrzeja, czel. 1623, mistrz 1636 (Varia nr 68, s. 49), starszy 1674, 1676, 1680, pisarz 1658. Wym. do 1680 (Varia nr 65—69).
103. Heintz Maciej I, syn i ucz. Abrahama I, brat Andrzeja i Łukasza. Mistrz 1627 (Varia nr 67, f. 149v.) 1622 zwany Abramczyk-Zabłocki, wym. do r. 1647 (Varia nr 65, 68 i 69).

104. Heintz Maciej II (Abramczyk), ucz. Michała Meissnera, wym. 1702 (Varia nr 65).
105. Heintz Marcin (Abramczyk), syn i ucz. Łukasza, czel. 1669, mistrz 1678 (Varia nr 68), wym. do 1682 (Varia nr 69).
106. Hellmann Jakub, wym. 1614 (Varia nr 65).
107. Hellmann Michał, przyj. do cechu 1622 (Varia nr 67, f. 122).
108. Hempel Jakub z Poznania, ucz. Pawła Przybyłły, czel. 1585, mistrz 1601 (Varia nr 66). Starszy 1611, 1622, 1623, 1626. † ok. r. 1630 (Varia nr 67, f. 167).
109. Hempel Paweł, syn i ucz. poprz., czel. 1619. Mistrz 1623 (Varia nr 67, f. 128), wym. do r. 1638 (Varia 65—68).
110. Hempel Tomasz, wym. 1601 (Varia nr 66).
111. Hennig Abram, wym. 1161 (Wicherkiewiczowa, Rynek pozn. s. 67).
112. Hennig Filip, ucz. Jana Wernheide st., czel. 1675, mistrz 1678 (Varia nr 68), pisarz 1692. † 1694 (Varia nr 65).
113. Hennig Jędrzej, ucz. Samuela Klosa, czel. 1700, mistrz 1708 (Varia nr 70).
114. Hensel Malcher (Melchior) z Poznania, ucz. Jędrzeja Schwainthalera, czel. 1611, mistrz 1619 (Varia nr 67, f. 93), wym. do 1623 (Varia nr 65).
115. Herny Mikołaj, wym. 1564—71 (Varia nr 65, f. 2, 5, 22v.).
116. Heyer Jan Krzysztof, wym. jako mistrz 1731 (Varia nr 70).
117. Hinnek Lurens (Lorentz?), wym. 1708—9 (Varia nr 69).
118. Hidfeld(t) Dawid, mistrz 1653 (Varia nr 68), † 1671 (Varia nr 69).
119. Hödelhoffer Daniel, ucz. Pawła Raabe i Michała Meissnera, czel. 1707, mistrz 1710 (Varia nr 70), wym. do 1720 (Varia nr 65 i 69).
120. Hoffmann (Howman) Greger, wym. 1559—74 (Varia nr 65, f. 2, 11).
121. Jakobsohn J. W. z Warszawy, bawił w Poznaniu 1786, robiąc kielich dla katedry w Gnieźnie (Lepszy, s. 317).
122. Janek *aurifaber*, wym. 1456—79 (ARP. I. nr 694, II. nr 1479), starszy 1458, 1461, 1463. Ławnik 1463 (ARP. I. nr 985, Warschauer, Stadtbuch, s. 23).
123. Janowski Adam, ucz. Jacentego Piątkowskiego, czel. 1693, mistrz 1703 (Varia nr 70), wym. do r. 1709.
124. Jasiński Stanisław, ucz. Tob. Jasłowskiego, czel. 1631, mistrz 1640, w r. 1648 przestał pracować (Varia nr 68).
125. Jasłowski (Szamon) Tobiasz, Węgier z Tirnavy. Mistrz, przyjął prawo miej. pozn. w lutym 1619 (Varia nr 67, f. 92). Starszy 1635, 1638—39, 1644—45. † ok. 1652 (Varia nr 68).
126. Jastrzębski Wojciech, z Poznania, ucz. Stan. Piechno, czel. 1594, mistrz 1603 (Varia nr 65). Wym. przy ul. Wodnej (Varia nr 66 i 67). † w kwietniu 1626 (Varia nr 67, f. 144).
127. Jerzykowicz Jan, przyjęty do cechu w lutym 1612 (Varia nr 67, f. 45), mistrz 1612 (Varia nr 66), starszy 1622—24, 1632. Wym. do 1641 (Varia nr 65—68).
128. Johannes (Hannos) *aurifaber*, wym. 1411—15 przy ul. Tumskiej. Ławnik 1415 (Warschauer, Stadtbuch, s. 10, 72, 87).
129. Johannes, wym. 1453—79 (ARP. I. nr 841; II. nr 1199, 1334). Starszy 1453, 1455—57, 1464—65. 1467—69.
130. Johannes, wym. 1472 jako zmarły (ARP. II. nr 1192).
131. Johannes, wym. 1499 jako „filius olim Johannis aurifabri“. (ARP. II nr 1752). Może syn poprzedniego?
132. Jonas Henryk z Püllnitz, ucz. Jakuba Hempla, czel. 1602, jeszcze raz wym. 1617 (A. Cons. 1615—22, f. 254).
133. Joseff Krzysztof, ucz. Erazma Kamyna, wym. 1557—65 przy ul. Wielkiej (Varia nr 65 i 66; Szos nr 1619).
134. Joseff II, wym. 1753 (Varia nr 71).

135. Jurkowiec Jan I, mistrz 1602 (Varia nr 65), starszy 1633. † w paźdz. 1642 (Varia nr 68).
136. Jurkowiec Jan II z Poznania, ucz. Jana Mertensa, czel. 1633, mistrz 1642 (Varia nr 68), wym. do 1647.
137. Jurkowiec Wojciech, syn Jana I J., wym. 1622 (A. Cons. 1615—22, f. 1875).
138. Kabaszewski Mikołaj, mistrz 1680. † 1682 (Varia 65).
139. Kamyn Benedykt, w Poznaniu od r. 1524, starszy 1535, † 1564.
140. Kamyn Erazm, syn Benedykta K., uczeń swego szwagra Andrzeja Gozdzia, czel. 1546, mistrz ok. 1553. Starszy 1560—66 i 1573. Wójt 1568, wym. do 1592.
141. Kamyn Jakub, syn Benedykta, brat Erazma, wym. 1571—1601.
142. Karis Piotr I (Karys), wym. 1591—1631 (Varia nr 65—67; Miscell. I/21).
143. Karis Piotr II, syn i ucz. poprz., czel. 1621, mistrz w marcu 1631 (Varia nr 67, f. 169 v.). † we wrześniu 1644 (Varia nr 68).
144. Kastorf Daniel, ucz. Gotfryda Wernheide, czel. 1720, mistrz 1729 (Varia nr 70), wym. do 1730 (Varia nr 69, 70).
145. Kastorf Joachim, mistrz 1700, pisarz 1707 (Varia nr 70).
146. Kawecki *alias* Woitowicz Józef z Chwaliszewa, w cechu od 1752, wym. do 1756 (Varia nr 70).
147. Kempe Johannes, wym. 1437—42 (ARP. I. nr 95, 237).
148. Kenig Lorenz, mistrz 1707 (Varia nr 70).
149. Kersten Nickel, wym. 1591—1620 (Varia nr 65—67).
150. Kiełbasa (Kyelbassa) Lorincz, starszy 1460 (ARP. I. nr 873).
151. Kliza Aleksander, wym. 1565—73 (Varia nr 65, f. 2, 3 v., 10, 15, etc. Varia nr 66). Starszy 1570, 1573.
152. Kliza Jan I, wym. 1563—84 przy ul. Gołębiej. Rajca 1583—84 (A. Cons. 1571—1626).
153. Kliza Jan II z Poznania, syn Mateusza kuśnierza, uczeń Abrahama I Heintza, czel. 1599. Starszy 1619—20, 1625—26, 1629—30. Ławnik 1621—23 (A. Cons. 1571—1626, f. 222, 224 v., 227 v.). Od r. 1648 nie pracował (Varia nr 68).
154. Klos (Klosa) Samuel, mistrz 1695 (Varia nr 70), pisarz 1700—1702. † ok. 1703 (Varia nr 65).
155. Kociankowicz (Koczanowicz) Łukasz, ucz. Jac. Piątkowskiego czel. 1691, mistrz 1704 (Varia nr 70).
156. Konarzewski Baltazar, rytownik i wyrzynacz gemm, do r. 1575 w Poznaniu, dalsze 10 lat we Lwowie (Lepszy, s. 260).
157. Korwin Wojciech z Warszawy, ucz. Stan. Fonendy, czel. 1596. Starszy 1613, 1618, 1621. Burmistrz 1640 (Varia nr 68). Rajca 1622, 1624, 1626, ławnik 1619, 1623 (A. Cons. 1571—1626, f. 224v, 227v, 230v.), wym. do 1643.
158. Kościelny Ludwik, wym. przy ul. Wielkiej 1571—78 (Varia nr 65; Szos nr 1633). Starszy 1574—75.
159. Kosiarski Wojciech z Chwaliszewa, mistrz 1736 (Varia nr 70). Starszy 1739—40.
160. Kosiorowicz Jan, mistrz 1644, wym. do 1667 (Varia 65, 68).
161. Kosmowski Jan st., wym. od 1563 przy ul. Wielkiej. Starszy 1591, 1599. † 1604 (Varia nr 65, 66, etc.).
162. Kosmowski Jan mł., syn i ucz. poprz., czel. 1600, mistrz w paźdz. 1605 (Varia nr 67, f. 3), starszy 1616, wym. do r. 1621 (Varia nr 65—67).
163. Kosmowski Krzysztof, wym. 1615—28 (Varia nr 65 i 67).
164. Koszarski Andrzej, wym. 1571 (Varia nr 65, f. 2v.).
165. Kozodoj Marcin, wym. 1562—65 (Varia nr 65, f. 2; Varia nr 66).
166. Kracker Szymon, wym. 1549—71 (Varia nr 65 i 66). Starszy 1549, 1551, 1553—58, 1569—71. Ławnik 1565 (Varia nr 65, f. 2).

167. Krekemaier Jost, ucz. Piotra Karisa I, czel. 1595, mistrz 1604 (Varia nr 65), † 1628 (Varia nr 67, f. 155v.).
168. Krekemaier Tobiasz, wym. przy ul. Wielkiej 1571—1619 (Varia nr 65, f. 2 etc.; Varia nr 67; Szos nr 1633). Starszy 1589, 1591—94, 1608—9.
169. Kriger (Krygier) Daniel, z Poznania, ucz. Jakuba Hempla, czel. 1627, mistrz ok. 1633 (Varia nr 68, f. 1v.), wym. do 1637.
170. Krówka Andrzej, wym. 1578 przy ul. Wielkiej (Szos nr 1633).
171. Kuchta Stenczel (Stanisław), wym. 1482 (ARP. II. nr 1360).
172. Kudzinowicz Ignacy, wym. 1748—63 (Varia nr 70 i 71), starszy 1757—63.
173. Kunarski Kasper, przyj. do cechu 1768 (Varia nr 70), starszy 1775—76.
174. Kwiecisz(ek) Jan z Pobiedzisk, ucz. Andr. Darmopycha, czel. 1613. Starszy 1627—28, 1635. Wym. do r. 1636 (Varia nr 65—68).
175. Laurentius, wym. jako starszy 1464—65 (ARP. I. nr 1016, 1050).
176. Lehmann Jan I, wym. 1565 jako rajca (Varia nr 66).
177. Lehmann Jan II, mistrz 1663 (Varia nr 68), starszy 1667—72, 1683—90, 1692—93. † 1696 (Varia nr 69).
178. Lehmann Jan III, mistrz 1708, rytownik.
179. Lehmann Rudolf z Drezna, złotnik, medalier i rytownik w Poznaniu 1594—1623.
180. Lemkeil Albin, wym. 1563—65 przy ul. Woźnej (Varia nr 66; Szos nr 1619).
181. Leszkornet Krzysztof, wym. 1594—1609 (Varia nr 65—67).
182. Libicki Jan, wym. 1632—46 (Varia nr 65—69). Starszy 1638.
183. Linck (Link) Kasper, ucz. Jerzego II Guldemarii, czel. 1604, mistrz 1612 (Varia nr 67, f. 47).
Lodywig, patrz Ludwik!
184. Lohmann Jan, Michał Gottlob, ucz. Aug. Tellera, czel. 1749, mistrz 1763, wym. do 1770 (Varia nr 65, 70, 71).
185. Lorek *aurifaber alias goltsmed*, wym. 1426—48, ławnik 1448 (ARP. I nr 116, 383; Warschauer, Stadtbuch, s. 20, 176).
186. Ludwik (Lodywig), wym. 1411 (Warschauer, Stadtbuch, s. 74).
187. Lybosek Jan, wym. 1411—28 (Lepszy, s. 260).
188. Mack Bartel, mistrz 1599 (Varia nr 65), wym. do 1609 (Varia nr 65—67).
189. Magnus Petrus, wym. w listop. 1495 jako zmarły (ARP. II. nr 1642).
190. Mallik Stanisław, mistrz 1642 (Varia nr 68), wym. do 1645.
191. Marcus *aurifaber*, wym. 1415—16 (Warschauer, Stadtbuch, s. 91, 94).
Marczinek, patrz Martinus!
192. Markwart (Marquarth) Jan, wym. od 1538. Starszy 1539, 1541, 1543, 1545. † 1546 (Warschauer, Die Fam. Kamyn, s. 7, uw. 2).
193. Martinus (Marcin), *aurifaber*, wym. 1431—82 przy ul. Tumskiej *alias* Wielkiej (Warschauer, Stadtb. s. 201, 248, 255 etc.) Starszy 1454—55, 1470—77, 1480—82. Ławnik 1452 (ARP. I. nr 513; Warschauer, Stadtb. s. 20).
194. Martinus *junior*, brat złotnika Mathiasa, wym. w r. 1478 jako właśc. domu przy Rynku (ARP. II. nr 1293).
195. Maternus z Kalisza, wym. 1423 (Warschauer, Stadtb. s. 132).
196. Mathias (Mathis), wym. od 1467 przy Rynku (in Circulo) (ARP. II. nr 1360, 1378, 1380). Starszy 1467—69, 1473, 1478—79, 1482—84, 1487. † (zabity?) 1504 (Warschauer, Chronik, s. 7, uw. 2).
Mazur, patrz Dobieli!
Mazurek, patrz Piechno!
197. Meissner (Meistner) Michał, ucz. Jac. Piątkowskiego, czel. 1684, mistrz 1693 (Varia nr 70), wym. do 1731 przy ul. Wielkiej (Varia nr 65, 69, 70), Starszy 1696—1701, 1704, 1706—16, 1718—19, 1721—23, 1726, 1728—29, 1731.

198. Menke Paweł, wym. 1586—93 (Varia nr 65; Miscell. I/21).
199. Mertens Jan, z Poznania, ucz. Jakuba Hempla, czel. 1602. Starszy 1621. Wym. od 1636 (Varia nr 65—67).
200. Michael (Michał), *aurifaber*, wym. 1469 (ARP. I. nr 1117).
201. Motylka Kasper, wym. jako starszy 1508—9 (A. Cons. 1507—25, s. 11).
202. Moyses. wym. jako starszy 1474 (ARP. II. nr 1238).
203. Mroczek Paweł, wym. 1576—82 przy ul. Świątosławskiej (Szos nr 1619; Warschauer, Die Fam. Kamyn, s. 15—16).
204. Müller Jan Krystian, wym. 1776 (Lepszy, s. 261).
205. Nadolny Maciej, wym. 1499—1503 (ARP. II. nr 1752, 1757, 1765, 1794, 1804; Warschauer, Stadtb. s. 299, 309).
206. Neumann Krzysztof, złotnik i rytownik, mistrz 1673 (Varia nr 68 i 69). starszy 1687, 1694—96, 1698—99, 1701—2, 1706. Wym. do 1717 (Varia nr 65, 68—70).
207. Nickel, *goltsmedt* (może Auerhahn?) wym. 1479 (ARP. II. nr 1317).
208. Okulicz Mikołaj, wym. 1645—80. Będąc mistrzem pracował jako czeladnik (Varia nr 68—69).
Paliophilus, patrz Paliopolus!
209. Paliopolus Jan Henryk z Wrocławia, ucz. Macieja Heintza, czel. 1643, mistrz 1652 (Varia nr 68), wym. do 1655 (Varia nr 65, 68—69).
Paschke, patrz Paszek!
210. Paszek, wym. 1459—82 (ARP. I. nr 960; II. nr 1360 etc.).
211. Paulus (Paweł), *aurifaber*, wym. 1459—99 przy Rynku (ARP. I nr 837, 899; II. nr 1271, 1386 etc.). Starszy 1470—72, 1475—81. W sierpniu 1499 wym. jako zmarły (ARP. II. nr 1737).
Pelchen Hans, patrz Pełka Jan!
212. Pełka Jan (Pelchen), wym. od r. 1571 (Varia nr 65). 1586 już nie żyje (Varia nr 65, f. 59).
213. Pełka Tomasz (Wonpelkenn), syn popr., ucz. Bartosza Żołny. Czel. 1593, mistrz 1600 (Varia nr 65). † 1618 (Varia nr 67, f. 86).
214. Pester Krzysztof, wym. od r. 1601 (Varia nr 65, 67). † 25 marca 1612 (Varia nr 67, f. 46).
Peter, Petir, patrz Petrus!
215. Petrus, wym. 1410—25 przy ul. Tuskiej, *alias* Wielkiej. Rajca 1421, 1425 (Warschauer, Stadtb. s. 12, 71, 74, 127, 148).
216. Petzold, wym. 1795—1800 (Wicherkiewiczowa, Rynek pozn. s. 128).
217. Piątkowski Jacenty, mistrz na św. Łucję 1678 (Varia nr 68 i 69). Starszy 1685, ławnik 1689 (Varia nr 65). Mieszkał przy ul. Wielkiej (Visitationes nr B. 660, f. 100). † 1693 (Varia 65).
218. Piechno, zwany Mazurek Stanisław z Wyszogrodu, wym. od r. 1571 przy ul. Wielkiej (Varia nr 65; Szos nr 1633; Miscell. I/21). Starszy 1579, 1598. Choraży cechu 1579, 1583 (Varia nr 65, f. 3, 4). † w paźdz. 1601 (Varia nr 65).
219. Piotras Mathis, wym. jako mistrz 1601 (Varia nr 66).
220. Podeszwa Bartosz, ucz. Tomasza Pełki, czel. 1606, mistrz 1618 (Varia nr 67, f. 82), wym. jeszcze raz 1619 (Varia nr 65).
221. Poganeek Florian I, wym. jako mistrz 1565 (Varia nr 66).
222. Poganeek Florian II, ucz. Bartosza Żołny, czel. 1584, po r. 1600 w Krakowie (Lepszy, s. 183).
223. Płociński Józef, wym. w r. 1734 przy wstąpieniu do cechu (Varia nr 70).
224. Przybyłło Paweł, wym. 1580—85 (Varia nr 65, f. 4, 52v. etc.).
225. Raabe Paweł, ucz. Filipa Henniga, mistrz 1695 (Varia nr 70). Starszy 1700, 1702, 1704, 1707—9. Pisarz 1696—99. † 1709 (Varia nr 70). Monogram PR (Lepszy, s. 262).

- Rawsch, patrz Russek!
226. Reichenau Jurga, wym. 1563—71 przy ul. Wielkiej (Szos nr 1619; Varia nr 65, 66).
 227. Reichenau Michał, wym. 1572—97 (Varia nr 65; Miscell. I/21).
 228. Rigenbecker Wilhelm, niewidomy złotnik, wym. 1601 jako zmarły (dr A. Brosig, Materiały. Kron. M. Poznania XII, s. 204).
 229. Różycki Jan z Krakowa, ucz. Bartosza Strzelca, czel. 1606, wym. jako mistrz do r. 1633 (Varia nr 65, 67, f. lv, 185).
 230. Różycki Stanisław, syn Wojciecha, powroźnika z Nowej Grobli pod Poznaniem, ucz. Stan. Piechno, czel. 1595, mistrz 1600 (Varia nr 65). Starszy 1605. † w lutym 1606 (Varia nr 67, f. 6).
 231. Rupalski Jan, mistrz 1671 (Varia nr 68). Starszy 1677—81, 1683—84. Pisarz 1692—94. Od r. 1690 nie pracował (Varia nr 70). † 1696 (Varia nr 69). Rusch, patrz Russek!
 232. Russek (Rawsch, Rusch) Maciej, wym. 1483—1503 (ARP. II. nr 1399, 1419, 1481 etc. Warschau, Stadtb. s. 311). Starszy 1484.
 233. Sanftleben Jerzy z Poznania, ucz. Krzysztofa Leszkorneta, czel. 1608, mistrz 1618 (Varia nr 67, f. 90v), starszy 1644. † w lipcu 1648 (Varia nr 65).
 234. Sanftleben Wojciech, mistrz 1662. † 1673 (Varia nr 65).
 235. Schemmel Bartel, wym. 1609 (Varia nr 66).
 236. Schilling Jan, wym. 1492—1518 (ARP. II. nr 1557, 1573, 1648, 1712; Czihak II, s. 162). Starszy 1504, 1506—11.
 237. Schilling Mikołaj, Alzatzczyk z Weissenburga, wym. w Poznaniu 1514—65 przy Rynku. Burmistrz 1559.
 238. Schmid Jan Otto, syn Ottona S., ucz. Jana Rupalskiego, czel. 1689.
 239. Schmid Otto z Krosna, ojciec poprz., ucz. Łuk. Heintza, czel. 1652, mistrz w styczniu 1664 (Varia nr 68), mieszkał przy ul. Wielkiej, pisarz 1686. † 1689 (Varia nr 65 i 68).
 240. Scholz Kasper, złotnik i rytownik, wym. 1520—48, starszy 1520, rajca 1525 (Warschau, Chronik, s. 13). Burmistrz 1526/27 podczas zarazy i 1542, (Mika, Burmistrze, Kron. M. Pozn. XX., s. 53—54).
 241. Schultz Augustyn, ucz. Mich. Meissnera, czel. 1719, mistrz 1724 (Varia nr 70), potem nie ma go w Poznaniu do r. 1736. W cechu uchodził za pijaka (Varia nr 70).
 242. Schwainthaler Jędrzej z Poznania, ucz. Jerzego Guldemarii I i Benedykta Faitha, czel. 1596, wym. do 1614 (Varia nr 65—67).
 243. Schwald (Swalt) Tomasz, mistrz 1712. † 1726 (Varia nr 70).
 244. Schwartz Stanisław, mistrz 1633 (Varia nr 68, f. 5), starszy 1639—40, 1646. wym. do 1665 (Varia nr 65, 68, 69).
 245. Schwartz Wojciech, mistrz 1628 (Varia nr 67, f. 153), starszy 1632, 1634, 1636—37, 1641, 1648—49, 1651—52. Wym. do r. 1654 (Varia nr 67—69).
 246. Sebastian, wym. 1495—1504 (ARP. II. nr 1612, 1672 etc.). Starszy 1496—98, 1502. Rajca 1501, 1504. Ławnik 1503 (ARP. II. nr 1808, 1819; Warschau, Stadtb. s. 33, 34).
 247. Siemsicki Krzysztof z Łęczycy, ucz. Stan. Fonendy, czel. 1594, mistrz 1601 (Varia nr 65). Starszy 1615, 1627, 1629. Wym. do r. 1633 (Varia nr 65, 67, 68).
 248. Simon (Szymon), *aurifaber*, wym. przy ul. Wielkiej 1491—99 (ARP. II. nr 1573, 1642, 1681 etc.). Starszy 1491, 1493/5.
 249. Sitkiewicz Wawrzyniec, mistrz 1748 (Varia nr 71), wym. do 1751 (Varia 71).
 250. Skrobiróg Stanisław, ucz. Tomasza Sławieńskiego, czel. 1563, od r. 1573 we Lwowie. (Lepszy, s. 262).

251. Skrzetuski Marcin z Pyzdr, wym. od 1546 przy Rynku (Szos nr 1619). Starszy 1554. Burmistrz 1564, 1565, 1567, 1569—73 (Mika, Burmistrze, s. 54; Varia nr 65 f. 2). † 1579.
252. Sławieński Tomasz, wym. od 1563 przy ul. Wielkiej (Szos nr 1619; Varia nr 65 i 66). Starszy 1563, 1566. † 1578 (A. iud. bann. 1568—78, f. 343).
253. Słoma Stanisław, syn i ucz. Szymona S., czel. 1598. Starszy 1603, 1610—14, 1616—17. Rajca 1602 (A. Cons. 1571—1626, f. 147). Wym. do 1643 (Varia nr 65, 67, 68).
254. Słoma Szymon, wym. 1555—1601 przy ul. Wielkiej (Varia nr 65, 66; Szos nr 1619 i 1633).
255. de Smigel (ze Śmigła) Maciej, wym. 1469 (ARP. I. nr 1117).
256. Sokoliński Wojciech, wstąpił do cechu 1712 (Varia 70).
257. Stamm Łukasz, ucz. Mik. Kerstena, czel. 1596, mistrz 1601 (Varia nr 66), starszy 1607, 1614—15, 1617—20. † w paźdz. 1624 (Varia nr 67, f. 134v).
258. Stamm, *alias* Węgrzyn Marcin, złotnik i medalier, wym. 1563—91 przy ul. Wielkiej (Varia nr 65, 66; Szos nr 1619 i 1633; Miscell. I/21). Starszy 1574, 1576, 1578, 1581—82, 1587—88.
259. Staniewski Jakub z Poznania, syn Stanisława szklarza, ucz. Marcina Gębickiego, czel. 1588. † 1606 (dr Brosig, Materiały. Kron. M. Pozn. XII. 208/10).
260. Staniewski Wojciech, brat poprzedniego, ucz. Bartosza Strzelca, czel. 1591. wym. do 1602 (Varia nr 65 i 66).
261. Steffan (Stephan, Stephin), *goltsmed*, wym. 1419—47 przy Rynku (ARP. I. nr 131, 246, 341, etc.; Warschauer, Stadtb. s. 250, 262, 275, 278, etc.). Ławnik 1437 (ARP. I. nr 100; Warschauer Stadtb. s. 16).
Stephan, patrz Steffan!
262. Stephanus Magnus (der Grosse), wym. 1427—33 (Warschauer, Stadtb. s. 207, 279 etc.).
Stephin, patrz Steffan!
263. Stetner Franciszek, wstąpił do cechu 1755 (Varia nr 70).
264. Stołek Maciej, brat Mikołaja, złotnik i malarz, wym. 1492 (Lepszy, s. 262)
265. Stołek Mikołaj, wym. 1488—91, starszy 1488—90 (ARP. II. nr 1504, 1513, 1550; Lepszy, s. 263).
266. Strzelec Bartosz, wym. od 1586 (Varia nr 65—67; Miscell. I/21). Starszy 1598, 1600—1607, 1610. † w lipcu 1621.
Sukelt, patrz Cukielt!
267. Susidłowicz Michał, mistrz 1652 (Varia nr 68), wym. do 1654 (Varia nr 69).
Swalt patrz Schwald!
268. Szabelkowiec Antoni, mistrz i pisarz 1687 (Varia 70), wym. do 1692 (Varia nr 65, 69, 70).
269. Szaler Andrzej, wym. 1567 (Varia nr 65, f. 25v.).
270. Szmit Tomasz z Poznania, przyjął obyw. miejskie 1780 (Varia nr 57, s. 712).
Starszy 1782—1790.
Szymon, patrz Simon!
271. Teller Augustyn, mistrz 1731 (Varia nr 70), starszy 1741/50, 1755—56, dalej ślady giną.
272. Tepper Jakub, mistrz 1685 (Varia nr 68), starszy 1691—93, 1697, dalej brak wiadomości.
Till, patrz Dill!
273. Timmeier Maciej, mistrz 1729 (Varia nr 70), starszy 1737—47, 1751—60, dalej brak śladów.
274. Tomecki Bartosz, wym. 1558—62 (Varia nr 66).

275. Toruński Andrzej, wym. 1570 (Varia nr 65, f. 29).
276. Treter Jakub, wym. 1540 (Lepszy, s. 263).
277. Tyll Franciszek z Poznania, wym. 1788 (Varia nr 57, s. 739).
278. Tyll (Dill) Jan mł., syn Jana D. Mistrz 19 paźdz. 1650. † przed r. 1656.
279. Überschar Jan z Poznania, ucz. Krzysztofa Leszkorneta, czel. 1599, mistrz w paźdz. 1605 (Varia nr 67), pisarz 1623 (Varia nr 67, f. 124v.). † 1627. Voith, patrz Faith!
280. Walentynusewicz Florian z Kalisza, ucz. Jana Głowika, czel. 1636, mistrz 1643 (Varia nr 68), wym. do r. 1650 (Varia nr 65, 68—69).
281. Walentynusewicz Jan, ucz. Krzysztofa Siemsickiego, czel. 1632, mistrz 1640 (Varia nr 68), starszy 1648, 1649, 1652—60, 1662—66. † 1667 (Varia 65).
282. Walter Franciszek z Franksteinu, ucz. Jana Überschara, czel. 1611, wym. do r. 1654 (Varia nr 65, 68, 69). Monogram FW (Lepszy, s. 263).
283. Wałowski Łukasz, wiek XVI—XVII (Lepszy, s. 163, 263). W cechu poznańskim nie figuruje.
Wardinhammer, patrz Weidenhammer!
Węgrzyn, patrz Stamm Marcin!
Weidel, patrz Weidlich!
284. Weidenhammer (Wardinhammer) Wolff, wym. 1565—91 przy ul. Wielkiej (Varia nr 65 i 66; Szos nr 1633; Miscell. I/21).
285. Weidlich (Weidel, Wiedlig) Andrzej, ucz. Jana Wernheide, czel. 1679, mistrz 1688 (Varia nr 70). Starszy 1694—95. Wym. do r. 1707.
286. Weidner Walenty, wstąpił do cechu w r. 1702 (Varia nr 70).
287. Werebili Błażej z Lublina, znany od r. 1652 jako partacz chwaliszewski, wstąpił do cechu 1654 (Varia nr 69), mistrz 1655, dalej brak wiadomości.
288. Werft Kasper, mistrz 1653 (Varia nr 68—69).
289. Werle Sebastian, wym. od r. 1761 (Varia nr 65, 70, 71), starszy 1762—63, 1765—68. † 1770 (Varia nr 65).
290. Wernheide Gotfryd, ucz. Andrzeja Weidlicha, czel. 1698, mistrz 1706 (Varia nr 70), starszy 1711—13, 1716, 1718, 1720, 1723—24, 1726, 1728—38. † 1739. Monogram GW (Lepszy, s. 263).
291. Wernheide Jan st. ucz. Stan. Schwartza, czel. 1647, mistrz 1655 (Varia nr 68), starszy 1676, 1681—82. † 1687 (Varia nr 65).
292. Wernheide Jan, mł. syn i ucz. popr., czel. 1682, mistrz 1687 (Varia nr 70), pisarz 1696, 1706 (Varia nr 69 i 70), po r. 1706 ślad się urywa.
293. Wexler, wym. 1769 (Varia nr 70).
294. Widmann Konrad I, starszy 1557—59, ławnik 1564—65 (Varia nr 65, f. 2). † 1565 (Varia nr 65, f. 7).
295. Widmann Konrad II, syn popr. wym. 1567—1602, ławnik 1602 (A. Cons. 1571—1626, f. 147).
Wiedlig, patrz Weidlich!
296. Wielochowicz Jakub, mistrz 1645 (Varia nr 68).
297. Wiosło Piotr, ucz. Jana Jurkowica, czel. 1631 (Varia nr 65).
298. Wiosłowicz (Wiosłowski) Piotr, może syn popr., mistrz w lutym 1660 (Varia nr 68), starszy 1664/70, 1673, potem ślad się urywa.
Wiosłowski, patrz Wiosłowicz!
299. Wolniewicz Jan, ucz. Michała Meissnera, czel. 1700.
300. Wolniewicz Michał, mistrz 1696 (Varia nr 70). Wym. do r. 1700 (Varia nr 65, 70; A. Advoc. 1699—1700, s. 37).
Wonęda, Wonenda, patrz Fonenda!
Wonpelken, patrz Peika Tomasz!
Woitowicz, patrz Kaweckii!

301. Wrzaskowicz Łukasz, mistrz 1666 (Varia nr 68), starszy 1671—75, 1677.
† 1681 (Varia nr 65). Monogram LW w sercowatym otoku (Lepszy, s. 264).
302. Wysocki Stanisław, wym. 1676 (Varia nr 69).
303. Wysocki Wojciech, wstąpił do cechu 1753 (Varia nr 70).
304. Wytuchowski Zygmunt, starszy 1536—37, 1539, 1545—46.
Yurga, patrz Georgius!
Zabłocki, patrz Heintz Andrzej i Maciej!
305. Zaklika Jan, mistrz 1640 (Varia nr 68), wym. do r. 1652 jako „robiący za czeladnika“ (Varia nr 65, 68).
306. Zaremba Jan, mistrz 1624 (Varia nr 67, f. 130), wym. do 1628 (Varia nr 65, 67, 68).
307. Ziegler (Zigler) Filip, mistrz 1693 (Varia nr 69, 70).
308. Zimmermann Tomasz z Kożuchowa, ucz. Andrzeja Darmopycha, czel. 1638, mistrz w marcu 1645 (Varia nr 68), wym. do 1655 (Varia nr 65, 68, 69).
Złota Maria, patrz Guldemaria!
309. Żelicki Jan, wym. 1574 (Varia nr 66).
310. Żelicki Jan II, ucz. Jana Walentynusewicza? czel. 1664, mistrz 1669 (Varia nr 68), starszy 1675, 1678—79, 1682, 1685—86, 1689—90, potem ślad ginie.
311. Żołna Bartosz, wym. 1565—93 przy ul. Wielkiej (Szos nr 1633), starszy 1567, 1575—77, 1583.
312. Żołna Jan, syn i ucz. popr., czeladnik 1584, mistrz 1590 (Varia nr 65), wym. do r. 1595 (Varia nr 65).